

ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਦਲਿਤਾਂ-ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ

ਸਾਡਾ ਜੇਲੂ ਨਾਮਾ

ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਨੱਤ

ਤਤਕਰਾ

ਭਾਗ - 1

1. ਫੂਮਿਕਾ-1 'ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਹੈਨ ਕਾਲਜ ਵਰਨ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ-----'	5
2. ਫੂਮਿਕਾ-2 ਛਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਠਿਆ ਵਿਵਾਦ	5
1. ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 60 ਦਿਨ - ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ	10
1. ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ 'ਚ ਦਾਖਲਾ	17
2. ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਹਾਤੇ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ	23
3. ਜੇਲ੍ਹ ਜੀਵਨ ਲੀਹੋ ਪੈ ਗਿਆ	25
4. ਵਿਆਨਾ ਕਾਂਡ ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਡੂਕ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ	26
5. ਚਰਚਾ ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਮਝ ਬਾਰੇ	27
6. ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਹੀ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ!	29
7. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ	30
8. ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਣ ਦਾ ਪਾਠ	32
9. ਬੈਰਕ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਤਲਾਸ਼ੀ	33
10. ਡਗਵੰਤ ਦੀ ਚੌਕੀ ਬੰਦੀ, ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ	35
11. ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦੀ ਜਿੱਤ ਅਤੇ ਡਗਵੰਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ	37
12. ਸਵੈ-ਕਥਨ-ਲੀਲਾ ਖਾਨ	41
13. ਲੀਲਾ ਸਿੰਘ	42
14. ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਡਰਮਾਰ ਅਤੇ ਲੀਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਘੋਲ ਚੁਣੌਤੀ	49
16. ਸਿਧਾਂਤਕ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਡੱਠਲ ਦਾ ਬਿਆਨ	52
17. 26 ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ	54
18. ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ੀ	55
19. ਮਿਲਣਾ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਸਾਧ ਦਾ	55
20. ਕਹਾਣੀ ਜਾਸੂਸੀ 'ਚ ਫੜੇ ਇਕ ਰਾਜਪੂਤ ਫੌਜੀ ਦੀ	61
21. ਪਹੁੰਚਣਾ ਕਾਮਰੇਡ ਤਰਲੋਕ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ	63
22. ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਟਕਰਾਅ, ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਨੌਜਵਾਨ	65
23. ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ	68
4. ਤਲਵਾੜਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਕ ਅਧਿਐਨ	70
5. ਸਰਕਾਰ ਕਢਾਵੇ ਖਬਰਾਂ, ਸੁਖਚਰਨ ਕਢਾਵੇ ਟਿੱਡ!	71
5. ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦ ਹੌਲਦਾਰ	72
6. ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਸਮ, ਸੁਆਦੀ ਦਾਲ ਤੇ ਸਲਾਦ ਦਾ ਆਨੰਦ	74
7. ਬਦਲਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ, ਤੇਨਾਲੀ ਰਾਮ ਤੇ ਤਾਅਰਦੀ ਬਰਗੋਡ	78
8. ਕਥਾ ਹਰੀ ਲੁੰਗੀ, ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ	81
'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਮਰੇਡ ਹਾਊਸ'	83
9. ਕਾਮਰੇਡ ਸੋਹੀ ਦਾ ਚਲਾਣਾ ਅਤੇ 26 ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਨਾਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ ਬਿੰਦਾ	85
10. ਜੱਜ ਨਾਲ ਪੰਗਾ, ਖੁਸ਼ਦਿਲ ਗਾਰਦ ਤੇ ਬੇਗੋਵਾਲ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸੈਰ	90
11. ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰਾਨਾ ਇਕਬਾਲ	92
	96

34. ਨਾਵਲ 'ਭਾਉ', ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਪ੍ਰਤੀ 'ਕਾਮਰੇਡਾਂ' ਦਾ ਰਸਮੀਪੁਣਾ	97
35. ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਦੀ ਕੜੀ	99
36. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਪਾਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਵਾਦ	99
37. ਜੇਲ੍ਹ ਬਾਰੇ ਇਕ ਅਧੂਰੀ ਕਵਿਤਾ	100
38. ਸਕੀਮ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦੀ	102
39. ਜੇ ਤੂੰ ਬੰਦੇ, ਤਾਂ ਕਰ ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਸੱਭ ਦੀ...! ਆਰ. ਪੀ. ਸਰਾਫ ਦੀ ਮੌਤ	104
40. ਦਰਸ਼ਨ ਸੈਕਟਰੀ ਦਾ ਮਿੰਤਰ ਰੂਪ ਸਿੰਘ, 'ਵੋਲਗਾ ਤੋਂ ਗੰਗਾ' ਦਾ ਡੋਗ	106
41. ਜਦੋਂ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਵਾਂਗ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲੀਬ ਅਪਣੇ ਮੌਦਿਆਂ 'ਤੇ ਢੋਹਣੀ ਪਈ!	108
42. ਚੌਰੀ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਬਣਨ ਦਾ ਅਹਿਦ	114
43. ਤਿੱਖੀ ਗਰਮੀ ਦਾ ਅਸਰ ਸੁਭਾ ਰੁਟੀਨ ਅਤੇ ਆਦਤਾਂ ਉੱਤੇ	117
44. ਜਲਵਾ ਰਾਮਾ ਗੰਢਾਈਨਰੀ 'ਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰੋਹ ਦਾ ਅਤੇ ਘੜਮੱਸ ਬੈਰਕ ਵਿਚ ਡੱਕੜਾਂ.....	118
45. ਖਾਹ ਮੁਖਾਹ 600 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਗੇੜਾ	120
46. ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਚਲਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਗਰਮੀ 'ਚ ਖੋਸ	123
47. ਆਪਣੀ ਬੈਰਕ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ, ਸਟੇਟ ਦੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੈਕਲਪ ਬਾਰੇ.....	127
48. ਉਦਾਸੀ, ਸੁਗਲ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ	129
49. ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਇਕ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟ ਟਰੇਨਰ	130
50. ਜਦੋਂ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਮਿਟ ਗਿਆ!	131
51. ਇਕ ਬੇਨਾਮ ਫੋਨ ਕਾਲ	137
52. ਕੇਵਲਜੀਤ ਦੀ ਰਿਹਾਈ	139
53. ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਕਈ ਨਿਵੇਕਲੀਆਂ ਕਾਢਾਂ	143
54. ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਦਾ ਚਲਾਣਾ	146
55. ਇਕ ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼	148
56. ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਭੂਸ਼ਨ ਧਿਆਨਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਇਕ ਸਫ਼ਾ	154
57. ਕਿਰਪਾਲ ਦੇ ਸੁਆਲ	157
58. ਮੇਰਾ ਝੋਲਾ ਅਤੇ ਡਗਵੰਤ ਦਾ ਖੋਸ	158
59. ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ	163
60. ਇਨਕਲਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ	165
61. ਇਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਦੀ ਮੌਤ	169
62. ਸ਼ਾਮ ਸਵੇਰੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗੱਤੇ ਦਾ ਮੇਜ਼	171
63. ਫੋਟੋ ਮੁਕਤ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ	174
64. ਤਬਾਦਲਾ ਬੈਰਕ ਦਾ	177
65. ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇਗੀ, ਵੇ ਬਰਸਾਤ ਕੀ ਰਾਤ! ਜੇਲ੍ਹੋਂ ਰਿਹਾਈ!!	180
66. ਘਰ ਵਾਪਸੀ	187
67. ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ 'ਚ ਬੰਦ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ	189
2. ਮੇਰੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾਵਾਂ	191
1. ਪਹਿਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਮੋਗਾ ਜੇਲ੍ਹ	191
2. ਦੂਜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ	194
3. ਤੀਜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ-ਡਿਪਲੋਮਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਪਟਿਆਲਾ ਜੇਲ੍ਹ	198
4. ਚੌਥੀ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ-ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗਰੂਰ ਜੇਲ੍ਹ	201

ਭਾਗ-2

1. ਫੂਮਿਕਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਮਲਾ ਡਾਇਰੀ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦਾ- ਮੇਰੇ ਖਦਬੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਹਿਚਕ	220
ਉੱਚਤਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਭਾ 'ਚ 57 ਦਿਨ - ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਨੱਤ	224

ਭਾਗ-3

1. ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਅੰਦੋਲਨ, ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ-	
(ੳ) ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ 'ਇਕਨੌਮਿਕ ਐਂਡ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਵੀਕਲੀ (E.P.W.)'	284
(ਅ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਸਿਕ "ਫਰੰਟ ਲਾਈਨ" (Front Line)	288
(ੲ) ਰੋਜ਼ਾਨਾ "ਆਨੰਦ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪੱਤਰਿਕਾ" (ਬੰਗਲਾ ਅਖਬਾਰ)	293
(ਸ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਸਿਕ "ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ" (Liberation)	296
(ਹ) ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਸੰਪਾਦਕੀ 27 ਮਈ 09	298
(ਕ) ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਸੰਡੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 07 ਜੂਨ 09	299
1. ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ 2. ਨੀਲੀ ਛੱਤ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ	299-303
2. ਜੇਲ੍ਹ ਜੀਵਨ-ਕੁਝ ਸੰਗਰਾਮੀ ਹਮਸਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ	305
(ੳ) ਜੇਲ੍ਹ-ਜਿਥੇ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬੀੜੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ! - ਬੱਲੀ	305
(ਅ) ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ - ਕੁਝ ਅਨੁਭਵ, ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਹਰਮੀਤ ਸਮਾਘ	307

ਭਾਗ-4 (ਅੰਤਿਕਾ)

1. ਮਸਲਾ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਲਈ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ - ਝੂਠ ਕੀ ਹੈ? ਅਤੇ ਸੱਚ ਕੀ? (ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਵੱਲੋਂ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੱਥ ਪਰਚਾ)	313
2. ਉਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਿੱਥੇ ਦਲਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ	316
3. 19 ਮਈ 09 ਦੀ ਰੈਲੀ ਦਾ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪੋਸਟਰ	318
4. ਮਜ਼ਦੂਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਨਕਲ	319
5. ਗੁਰਨੇ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਲੋਨੀ ਵਿਖੇ ਰੱਖੇ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਦਾ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ	320
6. ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡਿਆ ਦਾ 23 ਜੂਨ 09 ਦਾ ਇਕ ਫੀਚਰ	321
7. ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦਾ 09 ਜੁਲਾਈ 09 ਦਾ ਇਕ ਫੀਚਰ	321
8. ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰ ਲੈਣ ਬਦਲੇ, ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	322
9. ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ੇਰੇ ਦਫਾ 107-151 ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	323
10. ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ	323
11. ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਿੰਡ ਵਾਰ ਗਿਣਤੀ	358
12. ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ, ਪਛੜਿਆਂ, ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਚੋਂ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ?!	359
13. ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ	360